

Lebia cyanocephala

Blå örtrlöpare

Skalbaggar, Jordlöpare m.fl.

EN
Starkt hotad (EN)
B2ab(iii)

Klass: Insecta (egentliga insekter), **Ordning:** Coleoptera (skalbaggar), **Familj:** Carabidae (jordlöpare), **Släkte:** *Lebia*, **Art:** *Lebia cyanocephala* - blå örtrlöpare (Linnaeus, 1758) **Synonymer:**

Kännetecken

En 5,5–8 mm lång jordlöpare med mycket karakteristiskt utseende. Kroppen är svart med stark blå eller blågrön metallglans, halsskölden är rödgul och benen rödgula med svarta knän. Även kroppsformen med brett fyrkantiga täckvingar och smal framkropp är karakteristisk.

Utbredning och status

Tidigare glest spridd i södra och mellersta Sverige, norrut till Uppland, södra Västmanland, Närke, sydöstligaste Värmland, Bohuslän och Dalsland, ej på sydsvenska höglandet. Så sent som fram till 1950-talets början regelbundet påträffad i större delen av utbredningsområdet, efter 1960 nästan uteslutande på Öland och Gotland. De senaste kända fastlandsfynden gjordes vid Hjalsta i Uppland och Silvåkra i Skåne, båda på 1960-talet. Närmast i sydöstra Norge, södra Finland och Baltikum, i Danmark endast på Bornholm. Arten betraktas som försvunnen i Norge, Finland och Danmark. Dess totala utbredningsområde sträcker sig från Västeuropa till nordvästra Kina, söderut till Mellanöstern och Nordafrika.

Ekologi

Lever på öppna, sandiga eller grusiga marker med torrängsvegetation, gärna på örtrik alvarmark. Vuxna individer har i Norge påträffats uppkrupna på korgblommiga växter (*Sonchus*, *Cirsium*, *Carduus*, *Hieracium*). I Mellaneuropa har arten påträffats på *Hypericum* och *Achillea millefolium*, men också på buskar och träd. *Lebia*-arternas larver är så vitt känt alla predatorer på puppor av bladbaggar (Chrysomelidae). Från England har *Chrysolina hyperici* angetts som värd, men troligen kan flera arter utnyttjas (på Gotland har arten t.ex. påträffats tillsammans med talrika *Chrysolina marginata*, medan på Öland arten *C. haemoptera* ofta är talrik på samma lokaler). Arten övervintrar som fullbildad och genomgår larvutvecklingen under sommaren. De fullbildade skalbaggarerna påträffas lättast dels under våren–försommaren, dels på hösten, ofta i små sällskap under stenar och liknande.

Hot

Fremsta anledningen till artens tillbakagång under 1950-talet är igenväxning och igenplantering av torra naturbetesmarker. Förändringar i vegetationens sammansättning på grund av konstgödsling är också en tänkbar faktor. Artens levnadssätt som predator på vissa arter av bladbaggar (vilka i sin tur ställer specifika miljökrav) gör den särskilt utsatt.

Åtgärder

Bibehållen hävd av torra, ogödslade naturbetesmarker är en förutsättning för artens överlevnad. Dess nuvarande status på fastlandet är okänd och bör undersökas. Eventuell upptäckt av reproducerande populationer i detta område bör föranleda omedelbara åtgärder för att trygga artens fortlevnad på lokalen.

Litteratur

- Lindroth, C. 1986. The *Carabidae*, *Coleoptera* of Fennoscandia and Danmark. Fauna Ent. Scand. 15.
- Ljungberg, H. 2002. Bete, störning och biologisk mångfald i odlingslandskapet – hotade skalbaggar i öländska torrmarker. Länsstyrelsen i Kalmar län, Miljöenheten, meddelande 2002:20.

Författare

Håkan Ljungberg 1999. Rev. Håkan Ljungberg 2005, 2015